

## Debata : Evropske integracije i mediji

U organizaciji Fondacije Friedrich Ebert i Transparency International Bosne i Hercegovine u Banjoj Luci je 13.04.2007.god održana debata „ Mediji i Evropska unija ”. Debata je održana u sklopu serije stručnih seminara i predavanja fondacije, koji bi trebalo da ukažu na problematiku funkcionisanja medija i njihovu ulogu u društvu, te na njihov odnos i uticaj na državne i društvene institucije ali i na sveukupnu javnost. Cilj projekta je unaprijeđenje rada medija, kreiranje atmosfere dijaloga u društvu, povećanje otvorenosti institucija.

Problematika o kojoj se razgovaralo je bila usmjerena na odnos medija i evropskih integracija.

Uvodničari okruglog stola su bili : Igor Davidović, šef pregovaračkog tima BiH sa EU, Zekerijah Smajić, novinar ,dugogodišnji dopisnik iz Brisela, Pero Bilušić, iz Ministarstva vanjskih poslova i evopskih integracija Republike Hrvatske, Nataša Tešanović, direktorica Alternativne televizije iz Banje Luke, Aleksandar Batez, portparol glavnog pregovarača BiH. Moderator okruglog stola je bio Vladimir Šušak, novinar Alternativne televizije Banja Luka.

U uvodnom izlaganju Igora Davidovića, dominantna teza je bila da je podrška medija BiH od velike važnosti u samom procesu vođenja i ishoda pregovora sa Evropskom unijom. Davidović je takođe naglasio činjenicu da je sam lično bio presretan jer je nakon potpisivanja Dejtonskog sporazuma, u BiH napokon na naslovne strane i u sve televizijske emisije došla tema koja znači promjene. „ Tema o pregovorima o stabilizaciji i pridruživanju je danima dominirala BiH naslovnica, što je odlično ” . U izlaganju je takođe bilo riječi i o tome da politička zajednica BiH nije vršilac pregovora, već pregovarački tim, i zbog toga je potrebno da se ista ne stavlja na put projektu pregovora. Davidović se takođe dotakao teme o viznim olakšicama, i rekao da su sami pregovori prvi korak ka snižavanju kriterija i olakšavanju viznog režima za građane BiH.

Zekerijah Smajić, novinar koji se dugi niz godina bavi Evropskom unijom, dugogodišnji izvještač iz Brisela je na samom početku svog izlaganja postavio pitanje svim kolegama novinarima, kao i cjelokupnom društvu : „ Da li bi novinari trebali biti informatori ili komunikatori između BiH i Evropske unije ? Problem nekompetentnosti BiH novinara koji izvještavaju o reformskom putu kao i relacijama između BiH i Evropske unije je veliki.

„Novinari moraju znati pronaći temu, napisati, a na kraju vjerovati u ono što su napisali ” . Smajić je rekao da novinari koji pišu i izvještavaju o Evropskoj uniji moraju biti specijalisti, jer je Evropska unija najsloženija institucija današnjice. BiH je prihvatila i progutala udicu zvanu Evropska unija, i sada se pregovarački tim mora pažljivo boriti s njom. U protekle tri godine BiH nije imala ozbiljne pregovore sa Evropskom unijom, ali formiranjem postojećeg pregovaračkog tima BiH je napravila veliki skok u samim pregovorima, a samim tim porastao je i imidž BiH u Briselu. Na kraju izlaganja Zekerijah Smajić je upozorio na tri bitne stvari za BiH i njen ulazak u Evropsku uniju. Prva stvar je velika potreba za povećanjem BiH diplomata , kao i što skorijem „ Medijskom ustanku ”, jer kako je rekao Smajić, BiH mora imati jasan cilj i viziju i svi mediji moraju upotrijebiti sva raspoloživa sredstva za bolje sutra BiH u Evropskoj uniji. Treća stvar je vezana za podizanje svijesti društva o tome da BiH mora biti standardizovana kao Evropska unija.

Pero Bilušić je svoje izlaganje bazirao na informacijama i izvještajima o toku pregovora Republike Hrvatske sa Evropskom unijom. Bilušić je rekao da je proces informisanja građana o ulasku u Evropsku uniju, kao i sam proces pregovora veoma bitan. Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija Republike Hrvatske je uradilo dosta na tome, i nakon informacije o ishodu pregovora je tek moguće govoriti o referendumu građana. „Potrebno je imati spremnu državnu upravu da bi se otpočeo proces pristupanja Evropskoj uniji, jer u Hrvatskoj su sva ministarstva uključena u proces”, naglasio je Bilušić. Stav Ministarstva vanjskih poslova je da se što prije moraju ukoniti svi stereotipi o Evropskoj uniji, i da je strategija informisanja građana o Evropskoj uniji od presudnog značaja za sve države kandidate. „Potrebno je građanima istaknuti sve prednosti i mane članstva u EU, kako bi građani imali realnu sliku o procesu”. Građanima se moraju konstantno nuditi informacije kojima država raspolaže kako bi se stekao partnerski odnos. Bilušić je naglasio i potrebu za finansiranjem projekata obuke novinara i medijskih kuća o evropskom putu, kao i finansiranje raznih kampanja NVO organizacija o procesu pristupanja EU, kao i samim pregovorima.

Aleksandar Batez, portparol glavnog pregovarača je rekao da pregovarački tim nije pravna institucija. Batez je rekao da postoji osjećaj žaljenja što pregovarački tim nije imao na raspolaganju više novca za implementaciju kampanje informisanja građana o Evropskoj uniji, i da Direkcija za evropske integracije pruža svu logistiku za kampanju. „Ono što smo mi kao tim uradili je informisanje građana kroz kvalitetnu saradnju sa medijima i organizovanje intervjua i razgovora novinara sa Glavnim pregovaračem Davidovićem”. Direkcija za Evropske integracije je štampala biltene o Evropskoj uniji u kojima se građani mogu informisati o procesu pregovora. Batez je na kraju izlaganja takođe naglasio neophodnost školovanja novinara kako bi mogli kvalitetno pratiti proces pregovora.

Nataša Tešanović, direktorica ATV Banja Luka, je kao osoba koja je na čelu jednog medija rekla da mediji mogu da mijenjaju ali ne i da kreiraju realnost, a samim tim da informišu građane o tome šta bi BiH trebala da uradi da bi ušla u EU. „Teško je pronaći dovoljno interesantan i plastičan način na koji bi se građanima plasirale informacije o Evropskoj uniji“. Tešanovićeva se složila sa tezom da je neophodno edukovati novinare kako bi oni prenosili informacije do korisnika, odnosno građana. Građani EU doživljavaju nerealno, kao faktor ucjene, a to se sve dešava zbog načina na koji Evropska unija radi i djeluje u BiH. Rečeno je i da građani Evropsku uniju ne doživljavaju kao nešto dobro, i da je glavni problem promijeniti svijest građana BiH o tome da postanu dio EU. Tešanović je postavila pitanje da li su BiH političari, kao i pregovarački tim krivi za nedovolju informisanost građana o procesu pregovora sa Evropskom unijom?

Nakon izlaganja uvodničara okruglog stola, razgovor je usmjeren ka ostalim učesnicima debate koji su naglasili, prije svega Mira Lolić-Močević direktorica programa Radio - Televizije Republike Srpske, da je Bosni i Hercegovini neophodna medijska strategija, jer ona ne postoji. U samoj strategiji treba biti jasno definisan model raspodjele finansijskih sredstava. Sa gđom Lolić-Močević je bio saglasan i g.din Davidović koji je dodao da je osnovni problem do sada bio što se sve posmatralo na fondovski i finansijski način, i da je izrada medijske strategije od velike važnosti za BiH javnost. Davidović je dodao da BiH javnost treba da zna šta će joj EU, jer pregovori o stabilizaciji i pridruživanju neće trajati dugo.

Na debati su usvojeni slijedeći zaključci:

- **Država mora preduzeti proces edukacije medija, s obzirom da dosadašnji nije dao nikakve rezultate;**
- **Država mora izraditi medijsku strategiju, mediji sami je ne mogu napraviti;**
- **Lokalni mediji predstavljaju budućnost medijskog prostora, ne javni servisi – Evropa svakodnevno podiže standarde, a lokalni mediji imaju neophodnu povezanost sa građanima u lokalnoj zajednici;**
- **Neophodna je strategija „promjene svijesti“, kroz koju je neophodno izraziti potrebu današnjice „živjeti lokalno, a misliti globalno“.**